

JOAN F. MIRA

“El senyor Kostas Simitis, doncs, socialista panhel·lènic, president del Govern, celebra institucionalment la resurrecció del Senyor (‘Crist ha ressuscitat’, diuen els cartells penjats a les botigues, als carrers i a les cases) amb l’arquebisbe, i després visita les casernes de l’exèrcit, on torna a celebrar la Pasqua trencant ous ritualment amb més bisbes, més monjos o més arximandrites en actiu.”

Sobre monjos i turcs 2

Deia, tornant de Meteora, que allò que és estrany en altres llocs és normal a Grècia. Per exemple, contemplar a la televisió les celebracions de la Pasqua, que enguany, excepcionalment, ha coincidit en el calendari de l’església ortodoxa i de l’església romana. Als noticiaris, els polítics del país apareixen amb grans ciris en la mà, acompanyant bisbes coronats i altres membres del gremi eclesiàstic vestits de gran pontifical: sembla que no hi ha ministre, governador o líder de partit que no haja acudit a l’església a complir amb el ritual. I els ministres, per si el lector ara mateix no ho recorda, pertanyen al govern del partit socialista panhel·lènic, PASOK. El senyor Kostas Simitis, doncs, socialista panhel·lènic, president del govern, celebra institucionalment la resurrecció del Senyor (“Crist ha ressuscitat”, diuen els cartells penjats a les botigues, als carrers i a les cases) amb l’arquebisbe, i després visita les casernes de l’exèrcit, on torna a celebrar la Pasqua trencant ous ritualment amb més bisbes, més monjos o més arximandrites en actiu. Els generals, de gran uniforme o d’uniforme de campanya, trenquen també ous vermells amb els ous del clero i de la tropa en presència del ministre de Defensa, i així uns i altres, infanteria i marina, almiralls i ministres, van recordant davant de les càmeres que l’ortodòxia i la pàtria són més o menys la mateixa cosa. Com el regne d’Espanya, reconseguit cada any a Santiago Matamoros, tot s’ha de dir. Com la *Virgen del Pilar*, que és patrona de la Guàrdia Civil i de la *Raza*. Viatjar una mica arriba a il·lustrar moltíssim, si hom hi pensa una mica.

I a la ciutat de Ioannina, el viatger pot visitar no solament l’únic conjunt amb una mica d’història urbana en gran part de la Grècia continental, sinó la petita illa dins d’un petit llac on va morir el rebel Alí Paixà. Ioannina va ser capital de l’administració turca en aquestes terres del nord de Grècia i d’Albània fins a la guerra balcànica del 1912, i encara s’hi conserva, en bon estat, la poderosa muralla del recinte fortificat, i el palau del be i representant de la Sublim Porta. És el cas que, com passava de tant en tant a les províncies de l’imperi otomà, un d’aquests governadors, de nom Alí Paixà i d’origen albanès, va tindre la pensada de proclamar-se més o menys independent. Això era pels anys de 1820 i 1830, quan al Peloponès els primers rebels grecs fundaven un país reinventat, i quan Lord Byron tingué la pensada d’anar a morir en aquestes costes, d’unes febres banals, mentre intentava dur a la pràctica el seu ideal d’heroi romàntic. Alí Paixà, doncs, proclamà la pròpia autoritat sobre aquestes terres, entrà en negociacions amb Anglaterra i amb França, i va dirigir durant alguns anys una mena d’estat grecoalbanès, sense deixar de ser ell mateix un gran senyor musulmà, de posseir un harem com cal, i de vestir-se i actuar com un perfecte gran turc. Però el verdader Gran Turc envià un exèrcit poderós cap a Ioannina, amb la sola missió de portar-li el cap del governador rebel, i finalment Alí Paixà declarà que es rendia, i demanà de poder passar els últims dies a la seua residència de la illa de l’Illa, amb la seua favorita —sembla que cristiana grega: una heroïna de llegenda— i amb les senyoretetes de l’harem. Concedida la gràcia, i passats els dies de comiat, Alí Paixà va ser pulcrament decapitat, i el trofeu arribà, perfectament conservat, a la presència del soldà d’Istanbul, tal com expressa un quadre al mateix palauet del llac, i múltiples gravats a les sales de la casa. En el mateix recinte, a pocs metres del palau d’Alí Paixà, el viatger pot visitar un petit monestir, amb una esglesia plena de sants hieràtics pintats a les parets. Què pensaven els monjos, al costat de les delícies carnals i de la mort sublim del paixà turc, és un profund misteri.